

Barnets röst 2024. Sammandrag av resultaten.

Barnets röst är en årlig enkät av Rädda Barnen, som ger barn och ungdomar möjlighet att berätta om sitt liv och sin vardag. Enkäten har genomförts sedan 2001. Våren 2024 svarade sammanlagt 1653 barn och unga i åldern 12–17 år på enkäten och berättade om sina upplevelser av sitt välbefinnande, sin vardag och sin familjs utkomst.

De svarande beskrev själva hurdan de tycker familjens ekonomiska situation är. Nästan hälften bedömde att deras familj är medelinkomsttagare. 35 procent angav att deras familj har goda inkomster och 17 procent att familjen har låga inkomster.

Familjebakgrunden försätter barn och unga i en sinsemellan ojämlik ställning. Barn och unga som bedömt att deras familj är låginkomsttagare berättar bl.a. om brister vad gäller de grundläggande behoven såsom mat och kläder samt svårigheter att delta i fritidssysselsättningar såsom hobbyer. Familjens ekonomiska situation bidrar också till att oron, stressen och ångesten ökar alltmer bland barn och unga, vilket undergräver deras välbefinnande.

Fattigdom skapar upplevelser av en bristfällig vardag

Endast fyra procent av barnen i låginkomstfamiljer upplevde att det var lätt för familjen att klara alla sina utgifter. Barnen berättar att föräldrarnas lön inte räcker till eller att föräldrarna måste ha fler jobb för att kunna täcka kostnaderna. Barnens svar tyder på att ensamförsörjarhushåll står inför särskilt utmanande situationer. Många upplevde att bland annat inflation, minskade förmåner och coronan var bakgrundsfaktorer till den försämrade ekonomiska situationen.

Av dem som svarade på enkäten Barnets röst upplevde 19 procent att det regelbundet inte fanns tillräckligt med mat hemma. Till exempel beskrevs maten som ensidig och kylskåpet tomt i slutet av månaden när pengarna tar slut. Situationen upplevdes av många som svårare än tidigare, framför allt på grund av stigande priser.

Familjerna utmanades också av stigande boendekostnader och bensinpriser. Man hade försökt lösa situationen genom att t.ex. leta efter en mindre och billigare bostad och dra ner på hobbyer som kräver bilresor.

Fattigdom begränsar klart barns möjligheter till fritidsaktiviteter och hobbyer. Exempelvis har 37 procent av de barn från låginkomstfamiljer som svarat på enkäten ingen möjlighet att delta i avgiftsbelagda aktiviteter, jämfört med 11 procent av alla svarande. Biobesök och resor är utom räckhåll för många barn från låginkomstfamiljer. Låga inkomster försvagar vänskapsbanden mellan barn och ungdomar, undergräver sammanhållningen och förstärker känslan av ojämlikhet.

“Vi har inte råd med allt det vi brukar få och föräldrarna måste jobba extra länge och då kan man inte se dem lika ofta.”

Fattigdom undergräver välbefinnande och framtidsutsikter

Endast 12 procent av barnen i låginkomstfamiljer som svarade på enkäten Barnets röst upplevde att de mätte bra vid tidpunkten då de besvarade enkäten. Upplevelser av stress och trötthet är vanliga och många har en svag självkänsla. För barn och ungdomar orsakar familjens ekonomiska situation negativa och plågsamma känslor såsom skam och skuld. Barn från låginkomsttagarfamiljer är särskilt oroliga för hur deras föräldrar ska orka. När föräldrarna oroar sig för den svåra ekonomiska situationen tenderar barnen att försöka skona dem från extra stress genom att sätta sina egna behov och önskemål åt sidan.

Även i digitala miljöer är upplevelsen av välbefinnande sämre bland svarande i familjer med låg inkomst. Nätmobbing, såsom elaka kommentarer, hot och uteslutning, upplevdes mera vanligt bland barn i låginkomstfamiljer jämfört med andra svarande. Dessa barn och ungdomar

upplevde också oftare än andra svarande att deras föräldrar inte är intresserade av vad de gör på nätet eller i sociala medier.

Barnets röst -enkäten: Svarande i familjer med låga inkomster	2022	2023	2024
Jag oroar mig över mina föräldrars välmående	49%	58%	70%
Framtiden oroar mig	45%	53%	71%

För många barn och ungdomar som upplever fattigdom ser framtiden osäker ut. Ur Barnets röst-enkäterna för åren 2022–2024 framgår att barnens oro för föräldrarnas ork och sin egen framtid ökat betydligt. Det finns dock sätt att förebygga och minska fattigdomen bland barnfamiljer. Det är viktigt att satsa på barncentrerade politiska åtgärder på olika nivåer i beslutsfattandet och att avsätta tillräckliga resurser för tjänster. En prioritering av barnets bästa måste alltid stå i centrum för beslutsfattandet. Besluten måste också säkerställa att det genomförs barnkonsekvensanalyser med hänsyn till FN:s konvention om barnets rättigheter.